

ק ק

1 1

§ ± /

chabad.org

# הגדה של פסח

## סדר בדיקת וביעור חמץ

המנהג להניח פתיתי חמץ קשה זמן מה קודם הבדיקה כדי שימצאם הבדוק. ועל פי הקבלה יש להניח עשרה פתיתין.  
וקודם שיתחיל לבדוק יברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ  
עַל בְּעוֹר חָמֵץ:**

וצריך לחפש לאור הנר בכל המחבואות גם בסדקים שבקרקע. ולא ידבר בין הברכה לתחלת הבדיקה אפילו מענייני הבדיקה. ונכון שלא ישח, שלא מענייני הבדיקה, כל זמן בדיקתו. ויעמיד מבני ביתו אצלו לשמוע הברכה, שיבדקו איש במקומו, ולא ישוחו בינתיים. ויזהרו לבדוק תחלה בחדר הסמוך למקום ששמעו הברכה, ולא ילכו לבדוק תיכף אחר הברכה לחדר אחר. ואחר הבדיקה יזהר, בחמץ שמשייר להצניעו למחר לשרפה או לאכילה, לשמרו שלא יולכוהו אנה ואנה, שלא יתפרר ויתגרר ממנו על ידי תינוקות או עכברים. וגם צריך לבטל אחר הבדיקה ויאמר:

**כֹּל-חַמֵּיץ וְחַמֵּיץ דְּאָבָא בְּרִשׁוֹתֵי דְלָא חֲמוּתִיהּ וְדְלָא בְּעֵרְתִיהּ וְדְלָא יִדְעָנָא לִיהּ  
לְבַטֵּל וְלִהְיוּ הַפֶּקֶר בְּעֵפְרָא דְאַרְעָא:**

ביום י"ד בשעה ה' יעשה לו מדורה בפני עצמו וישרפנו ויבטלנו. ובביטול היום יאמר:

**כֹּל-חַמֵּיץ וְחַמֵּיץ דְּאָבָא בְּרִשׁוֹתֵי דְחֲזוּתִיהּ וְדְלָא חֲזוּתִיהּ דְחֲמוּתִיהּ וְדְלָא חֲמוּתִיהּ  
דְּבַעֲרִתִיהּ וְדְלָא בְּעֵרְתִיהּ לְבַטֵּל וְלִהְיוּ הַפֶּקֶר בְּעֵפְרָא דְאַרְעָא:**

ויש לשרוף עשרה פתיתין ובשעת שריפת החמץ יאמר זה:

**יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּשֵׁם שְׁאֵנִי מִבְּעַר חָמֵץ מִבֵּיתִי וּמִרְשׁוֹתַי כִּי  
תִּבְעַר אֶת כָּל תְּחִיצוֹנִים וְאֶת רוּחַ הַטְּמֵאָה תִּעֲבִיר מִן הָאָרֶץ וְאֶת יִצְרָנוּ הַרְע  
תִּעֲבִירָהוּ מֵאֲתָנוּ וְתִתֵּן לָנוּ לֵב בָּשָׂר לְעַבְדְּךָ בְּאֵמֶת וְכָל סִטְרָא אַחְרָא וְכָל הַקְּלָפוֹת וְכָל  
הַרְשָׁעָה בְּעֵשֶׂן תִּכְלֶה וְתִעֲבִיר מִמִּשְׁלַת זְרוֹן מִן הָאָרֶץ וְכָל הַמְּעִיקִים לְשִׁכְנֵיהּ תִּבְעַרְם בְּרוּחַ  
בְּעַר וּבְרוּחַ מִשְׁפָּט בְּשֵׁם שִׁבְעֵרַת אֶת מִצְרַיִם וְאֶת אֱלֹהֵיהֶם בְּיָמִים הָהֵם וּבְזֶמַן הַזֶּה אָמֵן סְלָה:**

## סדר קרבן פסח

"ונשלמה פרים שפתינו" ותפלת מנחה היא במקום תמיד של בין-הערבים, ובזמן שבית המקדש היה קיים, היה הפסח נשחט אחר תמיד של בין-הערבים. כן ראוי לעסוק בסדר קרבן-פסח אחר תפלת המנחה, ויאמר זה:

קרבן פסח מביא מן הכבשים או מן העזים זכר בן שנה ושוחטו בעזרה בכל מקום אחר הצות ארבעה עשר דוקא ואחר שחיטת תמיד של בין הערבים ואחר הטבת נרות של בין הערבים. ואין שוחטין את הפסח על החמין. ואם שחט קודם לתמיד, כשר, ובלבד שיהא אחר ממרס בדם הפסח כדי שלא יקרש עד שיזרקו דם התמיד, ואחר כך יזרקו דם הפסח זריקה אחת כנגד היסוד. וכיצד עושין? שחט השוחט וקבל הכהן הראשון שבראש השורה ונתן לחברו, וחברו לחברו, ומקבל כלי המלא תחלה ואחר כך מחזיר הריקן. והיו שורות של בזיכי כסף ושורות של בזיכי זהב. ולא היו לבזיכין שולים שמא יניחם ויקרש הדם. אחר כך תולין את הפסח ומפשיטין אותו כלו וקורעין אותו וממחין את קרביו עד שיצא הפרש ומוציאין את האימורים והם החלב שעל הקרב ויותרת הכבד וב' כליות והחלב שעליהן והאליה לעומת העצה, ונותנם בכלי שרת ומולחם ומקטירם הכהן על גבי המזבח כל אחד לבדו. והשחיטה והזריקה ומחוי קרביו והקטר חלביו דוחין את השבת, ושאר עניניו אינם דוחין את השבת. וכן אין מוליכין את הפסח לבית כשחל בשבת אלא כת האחת הם מתעכבים עם פסחיהם בהר הבית והכת השניה יושבת לה בחיל והשלישית במקומה עומדת. חשבה, יצאו וצלו פסחיהם. בשלשה כתות הפסח נשחט ואין כת פחותה משלשים אנשים. נכנסה כת הראשונה נתמלאה העזרה נועלין אותה. ובעוד שהם שוחטין ומקריבין את האימורים קוראין את ההלל. אם גמרו אותו קודם שיקריבו כולם שונים אותו, ואם שנו ישלשו. על כל קריאה תוקעין ג' תקיעות תקיעה תרועה תקיעה. גמרו להקריב פותחין העזרה. יצאה כת ראשונה נכנסה כת שניה נועלין דלתות העזרה. גמרו, פותחין, יצאה כת שניה נכנסה כת שלישית ומעשה כולן שוין. ואחר שיצאו כולן רוחצין העזרה ואפילו בשבת מפני לכלוך הדם שהיה בה. וכיצד היתה הרחיצה? אמת המים היתה עוברת בעזרה והיה לה מקום לצאת ממנה, וכשרוצין להדיח את הרצפה, סותמין מקום יציאתה והיא מתמלאת על כל גדותיה מפה ומפה עד שהמים עולים וצפים מכאן ומכאן ומקבץ אליה כל דם וכל לכלוך שהיה בעזרה ואחר כך פותחין מקום יציאתה והכל יוצא עד שנשאר הרצפה מנקה ומשפה זהו כבוד הבית. ואם הפסח נמצא מריפה, לא עלה לו עד שמביא אחר:

שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם מִלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת מִלְאֲכֵי עֲלִיּוֹן מִמְּלַךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים  
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: (שלוש פעמים)

בּוֹאֲכֶם לְשֵׁלוֹם מִלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מִלְאֲכֵי עֲלִיּוֹן מִמְּלַךְ מַלְכֵי  
הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: (שלוש פעמים)

בְּרַכּוֹנֵי לְשֵׁלוֹם מִלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מִלְאֲכֵי עֲלִיּוֹן מִמְּלַךְ מַלְכֵי  
הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: (שלוש פעמים)

צֵאתְכֶם לְשֵׁלוֹם מִלְאֲכֵי הַשָּׁלוֹם מִלְאֲכֵי עֲלִיּוֹן מִמְּלַךְ מַלְכֵי  
הַמְּלָכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: (שלוש פעמים)

כִּי מִלְאֲכֵי וַעֲוֵה לָךְ, לְשִׁמְרֶךָ בְּכָל דְּרָבֶיךָ:  
אֲדֹנָי יִשְׁמַר צֵאתְךָ וּבּוֹאֲךָ, מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

אֵשֶׁת חַיִל מִי יִמְצָא, וְרַחוּק מִפְּנִינִים מִכְּרָה: בְּטַח בָּהּ לֵב בַּעֲלָהּ, וְשָׁלָל לֹא  
יִחַסֵּר. גְּמַלְתָּהּ טוֹב וְלֹא רָע, כֹּל יָמֵי חַיֶּיהָ: דְּרָשָׁה צְמֹר וּפְשִׁתִּים,  
וּתְעַשׂ בַּחֲפִץ כַּפִּיהָ: הִיְתָה בְּאֵינִיּוֹת סוֹחֵר, מִמְּרַחֵק תְּבִיא לַחֲמָה: וּתְקָם בְּעוֹד  
לַיְלָה, וּתְתֵן טָרֶף לְבֵיתָהּ, וְחַק לְנִעְרוֹתֶיהָ: וּמִמָּה שָׂדֵה וּתְקַחֲהוּ, מִפְּרֵי כַּפִּיהָ  
נְטֻעָה בְּרָם: חֲגֹרָה בְּעֵז מוֹתְנִיהָ, וּתְאָמִץ זְרוּעוֹתֶיהָ: טָעָמָה כִּי טוֹב סָחֲרָה, לֹא  
יִכְבֶּה בַּלַּיְלָה גְּרָה: יָדֶיהָ שְׁלָחָה בְּיִשׁוּר, וּכְפִיהָ תִמְכּוּ פֶלֶךְ: כַּפָּה פָּרְשָׁה  
לְעֵנִי, וַיְדִיחַ שְׁלָחָה לְאֲבִיוֹן: לֹא תִירָא לְבֵיתָהּ מוֹשָׁלֵג, כִּי כָּל בֵּיתָהּ לְבוֹשׁ  
שָׁנִים: מִרְבָּדִים עֲשֶׂתָהּ לָהּ, שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוֹשָׁה: גּוֹדַע בְּשַׁעְרִים בַּעֲלָהּ,  
בְּשִׁבְתּוֹ עִם זְקֵנֵי אֶרֶץ: סָדִין עֲשֶׂתָהּ וּתְמַכֵּר, וְחֲגוּר נִתְּנָה לְפִנְעֵנִי: עֵז וְהָדָר  
לְבוֹשָׁה, וּתְשַׁחֵק לְיוֹם אַחֲרוֹן: פִּיהָ פְּתָחָה בְּחֻבְמָה, וְתוֹרַת חֶסֶד עַל לְשׁוֹנָה:  
צוֹפִיחַ הַלִּיכוֹת בֵּיתָהּ, וְלָחֶם עֲצֵלוֹת לֹא תֹאכַל: קָמוּ בְנֵיהָ וַיֵּאֱשְׁרוּהָ, בַּעֲלָהּ  
וַיַּחֲלָלָה: רְבוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חַיִל, וְאֵת עֲלִיתָהּ עַל בְּלָנָה: שָׁקַר חֲחֵן וְהִבֵּל חֵיפוֹ,  
אִשָּׁה וְרֵאת אֲדֹנָי הִיא תִתְחַלֵּל: תִּגְנוּ לָהּ מִפְּרֵי יָדֶיהָ, וַיַּחֲלִלוּהָ בְּשַׁעְרִים  
מֵעַשְׂיָהּ:

## סדר הגדה

יסדר על שולחנו על גבי קערה גי מצות מונחות זו על זו (התחתונה – ישראל, עליה ילוי ועליה יכהן), ועל גבי מפית הפרוסה על שלושתן – מימין: הזרוע וכנגדו הביצה, תחתיהם באמצע המרור ותחת הזרוע החרוסת, וכנגדו תחת הביצה הכרפס ותחת המרור החזרת שעושין כורך:

### סימון סדר של פסח

קֶדֶשׁ . וְרַחֵץ . בְּרֶפֶס . יַחֵץ . מַגִּיד . רְחֹצָה . מוֹצֵיא . מִצֵּה .  
מְרֹר . בּוֹרֵךְ . שֶׁלַחַן עוֹרֵךְ . צֶפֶן . בֶּרֶךְ . הִלֵּל . נִרְצָה:

כשליל הסדר חל בליל שבת אומרים בלחש

מִזְמוֹר לְדָוִד אֲדֹנָי רֵעִי לֹא אֶחָסֵר: בְּנֵאוֹת דָּשָׁא יִרְבִּיצֵנִי, עַל מִי מְנוּחוֹת יִנְהַלְנִי: נַפְשִׁי  
יִשׁוּבֵב, יִנְחֵנִי בְּמַעְגְלֵי צֶדֶק לְמַעַן שְׁמוֹ: גַּם כִּי אֶלֶךְ בְּגֵיא צַלְמוֹת לֹא אִירָא רַע,  
כִּי אַתָּה עֲמֹדִי. שִׁבְטְךָ וּמִשְׁעֶנְתְּךָ הִפְּחָה יִנְחַמוּנִי: תַּעֲרֹךְ לִפְנֵי שֶׁלַחַן נֶגֶד צַרְרֵי, דִּשְׁנֵת  
בְּשִׁמּוֹן רֵאשִׁי, כּוֹסֵי רוּיָה: אַךְ מִיֵּן וְחֶסֶד יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי חַיִּי, וְשִׁבְתִּי בְּבֵית אֲדֹנָי לְאֶרֶךְ  
יָמִים:

דָּא הִיא סְעוּדַתָּא דְחַקְל תְּפוּחֵין קַדִּישֵׁין:

אַתְקִינּוּ סְעוּדַתָּא דְכּוּחֵימְנוּתָא שְׁלֵמָתָא הַדוּתָא דְמַלְכָּא קַדִּישָׁא. אַתְקִינּוּ סְעוּדַתָּא  
דְּמַלְכָּא דָּא הִיא סְעוּדַתָּא דְחַקְל תְּפוּחֵין קַדִּישֵׁין, וְזַעַר אַנְפִּין וְעֵתִיקָא קַדִּישָׁא  
אַתְנִן לְסַעְדָּא בְּהַדְּהָ:

# קידוש

אתקינו סְעוּדְתָא דְמַלְכָא עֲלָאָה דָא הִיא סְעוּדְתָא דְקוּדְשָא בְרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ:

## קדש

כשחל יום טוב בשבת אומרים תחלה יום הששי:

יּוֹם הַשְּׁשִׁי וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם. וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם  
הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל  
מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ,  
כִּי בּוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ, אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת.

כשחל בחול מתחילין כאן:

סְבָרֵי מְרַנְּנֵי בְרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרָא פְּרִי הַגֶּפֶן:

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עַם וְרוֹמַמְנוּ  
מִכָּל לְשׁוֹן וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וְתַתֵּן לָנוּ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (לשבת):  
שְׁפִחוֹת לִמְנוּחָה וּבְמוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה, חַגִּים וְזִמְנִים לְשִׂשׁוֹן, אֶת יוֹם (לשבת): הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה  
וְאֶת יוֹם (חג המצות הַזֶּה, וְאֶת יוֹם טוֹב מִקְרָא קִדְּשׁ הַזֶּה זְמַן חַרוּתֵנוּ (לשבת):  
בְּאַהֲבָה), מִקְרָא קִדְּשׁ, זְכָר לְיִצְיָאת מִצְרָיִם. כִּי בָנוּ בְּחַרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדְּשַׁת מִכָּל  
הָעַמִּים, (וְשַׁבָּת) וּבְמוֹעֲדֵי קִדְּשֶׁךָ (לשבת): בְּאַהֲבָה וּבְרַצוֹן) בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן הַגְּהִלְתָּנוּ:  
בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ, מִקְדֵּשׁ (הַשְּׁבִיעִי) וְיִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁחֲתִינוּ וְקִוְּמָנוּ וְהִגִּיעֵנוּ לְזְמַן הַזֶּה:

במוצאי שבת מקדשים לפי סדר: יין, קידוש, נר, הבדלה, זמן:

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרָא מְאוּרֵי הָאֵשׁ:

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמְבָדִיל בֵּין קִדְּשׁ לְחוֹל. בֵּין אוֹר  
לְחֹשֶׁךְ. בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים. בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשִׁשִּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֵׂה. בֵּין  
קִדְּשַׁת שַׁבָּת לְקִדְּשַׁת יוֹם טוֹב הַבְּדִלְתָּ. וְאֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מוֹשַׁשְׁתָּ יְמֵי  
הַמַּעֲשֵׂה קִדְּשַׁת. הַבְּדִלְתָּ וְקִדְּשַׁת אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּקִדְּשַׁתְּךָ: בְּרוּךְ אַתָּה  
אֱלֹהֵינוּ הַמְבָדִיל בֵּין קִדְּשׁ לְקִדְּשׁ: שְׁחִיִּינוּ

שׁוֹתָה הַכּוֹס בִּישִׁיבָה בְּהִסְבֵּית שְׂמַאל (הַטִּיָּה אֶלכְסוֹנִית שֶׁל גּוֹפוֹ לְצַד שְׂמַאל) דְּרַךְ חִירוֹת (כְּמִנְהַג הָאֲצוּלָה בִּימֵי

קדם):

## זרחיך

נוטלים ידיים ללא ברכה:

## כרפס

נוטל פחות מכזית כרפס ויטבול במי מלח או חומץ ויברך:

**בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הָאֲדָמָה:**

יכוון בברכה זו להוציא ידי חובה גם את המרור שיאכל אחר-כך.

## יחיך

ויקח מצה האמצעית ופורסה לשניים, חלק אחד גדול מחבירו, וחלק הגדול יניח לאפיקומן, והקטן מניח בין ה' מצות.

## מגיד

ומגביה הקערה שיש בה המצות (ומגלה את המצות מתוך המפית) ויאמר:

**הָאֵל לְחֵמָא עֲנִיָּא דִּי אָכְלוּ אֲבָהֵתָנָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם. פֶּל דְּכַפִּין יִיתִי וְיִיכֹל.  
פֶּל דְּצִרְיִךְ יִיתִי וְיִפְסַח. הַשְׁתָּא הָבָא. לְשָׁנָה הַפְּאַה בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל.  
הַשְׁתָּא עֲבָדִין לְשָׁנָה הַפְּאַה בְּנֵי חוֹרִין:**

מכסין בחזרה את המצות ומסלקין הקערה לצד אחר ומוזגין לו כוס ב' וכאן הבן שואל מה נשתנה:

**בַּזֶּה נִשְׁתַּנָּה הַלֵּילָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת. שְׁבָבֵל הַלֵּילוֹת אֵין אָנוּ מִמְּבִילִין  
אֲפִילוּ פַעַם אַחַת. הַלֵּילָה הַזֶּה שְׁתֵּי פַעַמִּים: שְׁבָבֵל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין  
חֶמֶץ אוֹ מִצָּה. הַלֵּילָה הַזֶּה בָּלוּ מִצָּה: שְׁבָבֵל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שְׂאֵר  
יִרְקוֹת. הַלֵּילָה הַזֶּה מְרֹר: שְׁבָבֵל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין בֵּין יוֹשְׁבֵין וּבֵין מְסַבִּין  
הַלֵּילָה הַזֶּה בָּלְנוּ מְסַבִּין.**

ומחזירין הקערה ומגלין שוב מקצת הפת ואומרים עבדים היינו:

**עֲבָדִים הָיינו לְפָרְעָה בְּמִצְרַיִם וַיּוֹצִיאֵנוּ אֱלֹהֵינוּ מִשָּׁם בְּיַד חֲזָקָה  
וּבְזֹרֹעַ נְטוּיָה. וְאֵלֹהֵינוּ לֹא הוֹצִיא תְּקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אֲבוֹתֵינוּ  
מִמִּצְרַיִם הָרִי אָנוּ וּבְנֵינוּ וּבְנֵי בְנֵינוּ מִשְׁעֲבָדִים הָיינו לְפָרְעָה בְּמִצְרַיִם.  
וְאֲפִילוּ בָּלְנוּ חֲכָמִים בָּלְנוּ נְבוֹנִים בָּלְנוּ יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה מִצָּנָה עָלֵינוּ  
לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם. וְכָל הַמְרִבָּה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם הָרִי זֶה מִשְׁפָּח:**

מעשה ברבי אלעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי  
טרפון שהיו מסבין בבני ברק. והיו מספרים ביציאת מצרים כל  
אותו הלילה עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת  
שמע של שחרית:

אמר רבי אלעזר בן עזריה הרי אני בבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר  
יציאת מצרים בלילות עד שדרשה בן זומא. שנאמר למען תזכר את  
יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך. ימי חייך הימים. כל ימי חייך  
להביא הלילות. ותכמים אומרים ימי חייך העולם הזה. כל ימי חייך להביא  
לימות המשיח:

ברוך המקום. ברוך הוא. ברוך שנתן תורה לעמו ישראל. ברוך הוא. בנגד  
ארבעה בנים דברה תורה. אחד חכם. ואחד רשע. ואחד תם. ואחד  
שאינו יודע לשאול:

חכם מה הוא אומר מה הערות והחקים והמשפטים אשר צוה אדני  
אלהינו אתכם ואף אתה אומר לו כהלכות הפסח אין מפטירין אחר  
הפסח אפיקומן:

רשע מה הוא אומר מה העבדה הזאת לכם. לכם ולא לו. ולפי שהוציא  
את-עצמו מן הכלל כפר בעקר. ואף אתה תקחה את שני ואמר לו  
בעבור זה עשה אדני לי בצאתי ממצרים. לי ולא לו. אלו היה שם לא היה  
נגאל:

תם מה הוא אומר מה זאת. ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו אדני ממצרים  
מבית עבדים.

ושאינו יודע לשאול את פתח לו שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמר  
בעבור זה עשה אדני לי בצאתי ממצרים.

יכול מראש חדש תלמוד לומר ביום ההוא אי ביום ההוא יכול מפעוד יום  
תלמוד לומר בעבור זה. בעבור זה לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה  
ומרור מנחים לפניך:

מִתְחִלָּה עֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ וְעָשׂוּ קִרְבָּנוּ הַמָּקוֹם לְעִבְדָתוֹ  
שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵל כָּל הָעָם פֹּה-אָמַר אֲדֹנָי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל  
בְּעֵבֶר הַנְּהַר יָשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם תָּרַח אֲבִי אֲבִרְהָם וְאֲבִי נָחוֹר וַיַּעֲבְדוּ  
אֱלֹהִים אֲחֵרִים:

וְאָקַח-אֶת אֲבִיכֶם אֶת-אֲבִרְהָם מֵעֵבֶר הַנְּהַר וְאוֹלָךְ אוֹתוֹ בְּכָל אֶרֶץ כְּנָעַן  
וְאַרְבֶּה (וְאַרְבֵּי בָתִּים) אֶת זִרְעוֹ וְאֶתְּן לוֹ אֶת יִצְחָק וְאֶתְּן לְיִצְחָק אֶת-  
יַעֲקֹב וְאֶת-עֵשָׂו וְאֶתְּן לְעֵשָׂו אֶת הַר שֵׁעִיר לְרֵשֶׁת אוֹתוֹ וַיַּעֲקֹב וּבְנָיו יָרְדוּ  
מִצְרָיִם:

בְּרוּךְ שׁוֹמֵר הַבְּטָחָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל. בְּרוּךְ הוּא שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חָשַׁב אֶת  
הַקֵּץ לַעֲשׂוֹת כְּמָה שֶׁאָמַר לְאֲבִרְהָם אֲבִינוּ בְּבְרִית בֵּין הַכְּתוּרִים.  
שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמֶר לְאֲבִרְהָם יָדַע תִּדְעַ כִּי גֵר יִהְיֶה זִרְעֲךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְעֹבְדוּם  
וְעֵנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: וְגַם אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ בָּן אֲנֹכִי וְאַחֲרָיו כֵּן  
יֵצְאוּ בְּרִבּוּשׁ גָּדוֹל:

צריך להגביה הכוס ולכסות הפת. כן כתב האר"י ז"ל:

וְהִיא שְׁעֵמֻדָּה לְאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ שְׁלֹא אֶחָד בְּלִבָּד עָמַד עֲלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ אֶלֶּא  
שְׁבָבֵל-דוֹר וְדוֹר עֹמְדִים עֲלֵינוּ לְכַלּוֹתֵנוּ. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצִילֵנוּ  
מִיָּדָם:

יניח הכוס מידו ויגלה המצות:

צֵא וְלָמַד מִזֶּה בְּקִשׁ לְבָן הָאֲרָמִי לַעֲשׂוֹת לְיַעֲקֹב אֲבִינוּ. שֶׁפָּרַעָה לֹא גֵר אֶלֶּא  
עַל הַזְּכָרִים וְלָבָן בְּקִשׁ לַעֲקוֹר אֶת הַכֹּל. שֶׁנֶּאֱמַר אֲרָמִי אֲבִי וַיֵּרַד  
מִצְרַיִמָּה וַיִּגֵּר שָׁם בְּמַתִּי מֵעֵט וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל עֲצוּם וְרָב:

וַיֵּרַד מִצְרַיִמָּה אָנוּם עַל פִּי הַדְּבָר. וַיִּגֵּר שָׁם מִלְּמַד שְׁלֹא יֵרַד יַעֲקֹב אֲבִינוּ  
לְהִשְׁתַּקֵּעַ בְּמִצְרַיִם אֶלֶּא לְגוֹר שָׁם. שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמְרוּ אֵל פָּרַעָה לְגוֹר  
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן כִּי אֵין מִרְעָה לְצֹאֵן אֲשֶׁר לְעִבְדֶיךָ כִּי כִבֵּד הָרַעַב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן  
וַעֲתָה יָשְׁבוּ נָא עִבְדֶיךָ בְּאֶרֶץ גִּשְׁן:

בְּמַתִּי מֵעֵט כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר בְּשִׁבְעִים נַפְשׁ יָרְדוּ אֲבוֹתֶיךָ מִצְרַיִמָּה וַעֲתָה שְׁמֶיךָ  
אֲדֹנָי אֱלֹהֶיךָ כְּבוֹדִכִּי הַשָּׁמַיִם לָרֹב: וַיְהִי שָׁם לְגוֹי מְלֻמָּד שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל

מִצִּיגִים שָׁם: גָּדוֹל עֲצוּם כְּמֵה שֶׁנֶּאֱמַר וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצֻמוּ  
כְּמֵאֵד מְאֹד וַתִּמְלֵא הָאָרֶץ אֹתָם: וְרַב כְּמֵה שֶׁנֶּאֱמַר וַאֲעֹבֵר עֲלֶיךָ וְאֶרְאֶךָ  
מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדַמְיֶךָ וְאֹמֵר לְךָ בְּדַמְיֶךָ מִי וְאֹמֵר לְךָ בְּדַמְיֶךָ מִי: רִבְבָה כְּעֲמֹת  
הַשָּׂדֶה נִתְתִּיךָ וַתִּגְדְּלֵי וַתִּבְּוֹאֵי בְּעֵדֵי עֲדִיִּים שְׂדֵיִם נִכְנֵוּ וַיִּשְׁעֶרְךָ צִמַח  
וְאֵת עֵרֹם וְעֶרְיָה:

וַיִּרְעוּ אֶתְנֵוּ הַמִּצְרִים וַיַּעֲנֻנוּ, וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה: וַיִּרְעוּ אֶתְנֵוּ הַמִּצְרִים  
כְּמֵה שֶׁנֶּאֱמַר הִבֵּה נִתְחַכְּמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי תִקְרָאנָה מִלְחָמָה  
וְנוֹסֵף גַּם הוּא עַל שְׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ וְעָלָה מִן הָאָרֶץ: וַיַּעֲנֻנוּ כְּמֵה שֶׁנֶּאֱמַר  
וַיִּשְׂבוּ עָלָיו שְׂרֵי מַסִּים לְמַעַן עֲנֹתוֹ בְּסִבְלָתָם וַיִּבְּן עֲרֵי מִסְכְּנוֹת לְפָרְעֹה אֶת-  
פֶּתֶם וְאֶת-רַעְמֶסֶס: וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה כְּמֵה שֶׁנֶּאֱמַר וַיַּעֲבֹדוּ מִצְרַיִם  
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפֶרֶךְ: וַיִּמְרְרוּ אֶת-תַּוְיָהֶם בְּעֲבֹדָה קָשָׁה כְּחֹמֶר וּבְלִבָּנִים  
וּבְכָל-עֲבֹדָה בַּשָּׂדֶה אֶת כָּל-עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר עֲבָדוּ בָהֶם בְּפֶרֶךְ:

וַנִּצְעַק אֶל אֲדֹנָי אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ, וַיִּשְׁמַע אֲדֹנָי אֶת קִלְנוּ וַיִּרְא אֶת עֲנֵינוּ וְאֵת עֲמָלְנוּ וְאֵת  
לְחֻצְנוּ: וַנִּצְעַק אֶל אֲדֹנָי אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ כְּמֵה שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי בַיּוֹם הַרְבִּיבִים הָחֵם  
וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיֶּאֱנָחוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבֹדָה וַיִּזְעַקוּ וַתַּעַל שׁוֹעֲתָם אֶל הָאֱלֹהִים  
מִן הָעֲבֹדָה:

וַיִּשְׁמַע אֲדֹנָי אֶת-קִלְנוּ כְּמֵה שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם וַיִּזְכּוּר  
אֱלֹהִים אֶת-בְּרִיתוֹ אֶת-אֲבֹרָתָם אֶת-יִצְחָק וְאֶת-יַעֲקֹב:

וַיִּרְא אֶת עֲנֵינוּ זֶה פְּרִישׁוֹת דֶּרֶךְ אֶרֶץ כְּמֵה שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי  
יִשְׂרָאֵל וַיִּדַע אֱלֹהִים:

וְאֵת עֲמָלְנוּ אֵלֹהֵי הַפְּנִים כְּמֵה שֶׁנֶּאֱמַר כָּל חֵבֶן הַיְלֹוֹד תִּיאָרָה תִּשְׁלִיכֻהוּ וְכָל  
חֶבֶת תַּחֲיִינִן: וְאֵת לְחֻצְנוּ זֶה הִדְחַק כְּמֵה שֶׁנֶּאֱמַר וְגַם רֵאִיתִי אֶת הַלְחִץ  
אֲשֶׁר מִצְרַיִם לְחֻצִים אֹתָם:

וַיִּזְצֹאנוּ אֲדֹנָי מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֹרַע נְטוּיָה וּבְמִרְא גָדֹל וּבְאֵתוֹת  
וּבְמִפְתָּיִם: וַיִּזְצֹאנוּ אֲדֹנָי מִמִּצְרַיִם לֹא עַל יְדֵי מִלְחָמָה וְלֹא עַל יְדֵי  
שָׂרָף וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ אֱלֹהֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּכַבּוֹדוֹ וּבְעֲצֻמוֹ. שֶׁנֶּאֱמַר  
וְעִבְרָתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם כִּלְיָה הָיָה וְהַפִּיתִי כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאָדָם

וְעַד בְּהִמָּה וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי אֲדַנֶּי: וְעַבְרַתִּי בְּאֶרֶץ  
מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֹּאת אֲנִי וְלֹא מִלְּאֲךָ. וְהִפִּיתִי כָל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲנִי וְלֹא  
שָׂרְף. וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי וְלֹא הַשְּׁלִיחַ. אֲנִי אֲדַנֶּי. אֲנִי  
הוּא וְלֹא אֲחֵר:

בְּיַד חֲזֻקָה זֶה הַדָּבָר כִּמְהָ שֶׁנֶּאֱמַר הִנֵּה יַד אֲדֹנָי הַיּוֹהָה בְּמִקְנֶךָ אֲשֶׁר בְּשִׂדְהָ בְּפוֹסִים  
בְּחִמְרִים בְּגִמְלִים בְּבִקְרָה וּבְצֹאן דָּבָר כְּבֵד מְאֹד: וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה זֶה הַחֶרֶב כִּמְהָ  
שֶׁנֶּאֱמַר וְחִרְבּוֹ שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ נְטוּיָה עַל יְרוּשָׁלַיִם. וּבְמִזְרָא גָדֹל זֶה גְלוּי שְׂכִינָה כִּמְהָ  
שֶׁנֶּאֱמַר אוֹ הַנִּסָּה אֱלֹהִים לֹבֵא לְקַחַת לוֹ גּוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי כְּמִסַּת פְּאֵתֵת וּבְמוֹפְתִים  
וּבְמִלְחָמָה וּבְיַד חֲזֻקָה וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדֹלִים כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם אֲדֹנָי  
אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ: וּבְאֵתוֹת זֶה הַמּוֹטָה כִּמְהָ שֶׁנֶּאֱמַר וְאֵת הַמּוֹטָה הַזֹּאת תִּקַּח  
בְּיָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בּוֹ אֵת הָאֵתוֹת: וּבְמִפְתִּים זֶה הַדָּם כִּמְהָ שֶׁנֶּאֱמַר וְנָתַתִּי מוֹפְתִים  
בְּשָׁמַיִם וּבְאֶרֶץ:

בעת אמירת דם ואש ותמרות עשן, שופכים מהגביע שלושה טפטופים לתוך כלי שבור (ויכוון שהכוס הוא סוד המלכות ושופך מהיין שבתוכו סוד האף והזעם שבה על-ידי כח הבינה לתוך כלי שבור סוד הקליפה שנקראת ארור):

**דָּם וְאֵשׁ וְתִמְרוֹת עֶשֶׂן:**

דָּבָר אַחֵר: בְּיַד חֲזֻקָה שְׁתִּים. וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה שְׁתִּים. וּבְמִזְרָא גָדֹל שְׁתִּים.  
וּבְאֵתוֹת שְׁתִּים. וּבְמִפְתִּים שְׁתִּים:  
אֵלּוֹ עֶשֶׂר מִכּוֹת שֶׁהֵבִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרַיִם בְּמִצְרַיִם. וְאֵלּוֹ הֵן:

באמירת עשר מכות ישפוך עוד עשר שפיכות מהכוס עצמו (ויכוון בשפיכה גם כן כנוצר לעיל) ומה שנשאר בכוס (נעשה סוד יין המשמח) לכך לא ישפוך אלא יוסיף יין:

**דָּם. צְפָרְדַּע. בְּנִים. עֲרוֹב. דָּבָר. שְׁחִין.  
בָּרָד. אֲרֵפָה. חֶשֶׁךְ. מַפֵּת בְּכוֹרוֹת:**

רַבִּי יְהוּדָה הָיָה נוֹתֵן בָּהֶם סְמָנִים:

**דָּם. עַד"ש. בְּאֵח"ב:**

רבי יוסי הגלילי אומר: מנין אתה אומר שלקו המצרים במצרים עשר מכות ועל הים לקו חמשים מכות. במצרים מה הוא אומר ויאמרו החרטמים אל פרעה אצבע אלהים היא. ועל הים מה הוא אומר וירא ישראל את הים הגדלה אשר עשה אדני במצרים וייראו העם את אדני ויאמינו באדני ובמשה עבדו: כמה לקו באצבע עשר מכות. אמור מעתה במצרים לקו עשר מכות. ועל הים לקו חמשים מכות:

רבי אליעזר אומר מנין שכל מכה ומכה שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים היתה של ארבע מכות שנאמר ישלח כס חרון אפו עברה וזעם וצרה משלחת מלאכי רעים: עברה אחת. וזעם שתיים. וצרה שלש. משלחת מלאכי רעים ארבע. אמור מעתה במצרים לקו ארבעים מכות ועל הים לקו מאתיים מכות:

רבי עקיבא אומר: מנין שכל מכה ומכה שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים היתה של חמש מכות. שנאמר ישלח כס חרון אפו עברה וזעם וצרה משלחת מלאכי רעים. חרון אפו אחת. עברה שתיים. וזעם שלש. וצרה ארבע. משלחת מלאכי רעים חמש. אמור מעתה במצרים לקו חמשים מכות ועל הים לקו חמשים ומאתים מכות:

### כמה מעלות טובות למקום עלינו:

- אלו הוציאנו ממצרים ולא עשה בהם שפטים דינו:
- אלו עשה בהם שפטים ולא עשה באלהיהם דינו:
- אלו עשה באלהיהם ולא הרג את גבוריהם דינו:
- אלו הרג את-גבוריהם ולא נתן לנו את ממונם דינו:
- אלו נתן לנו את ממונם ולא קרע לנו את הים דינו:
- אלו קרע לנו את הים ולא העבירנו בתוכו בחרבה דינו:
- אלו העבירנו בתוכו בחרבה ולא שקע צרינו בתוכו דינו:
- אלו שקע צרינו בתוכו ולא ספק צרבנו במדבר ארבעים שנה דינו:
- אלו ספק צרבנו במדבר ארבעים שנה ולא האכילנו את הפן דינו:
- אלו האכילנו את-הפן ולא נתן לנו את השבת דינו:
- אלו נתן לנו את השבת ולא קרבנו לפני הר סיני דינו:
- אלו קרבנו לפני הר-סיני, ולא נתן לנו את התורה דינו:
- אלו נתן לנו את-התורה ולא הכניסנו לארץ ישראל דינו:
- אלו הכניסנו לארץ ישראל ולא בנה לנו את בית הפחירה דינו:

על אחת במה וכמה טובה כפולה ומכפלת למקום עלינו. שהוציאנו ממצרים. ועשה בהם שפטים. ועשה באלהיהם. והרג את בכוריהם. ונתן לנו את ממונם. וקרע לנו את היבם. והעבירנו בתוכו בחרבה. ושקע צרינו בתוכו. וספק צרכנו במדבר ארבעים שנה. והאכילנו את הפן. ונתן לנו את השפת. וקרענו לפני הר סיני. ונתן לנו את התורה. והכניסנו לארץ ישראל. ובהנה לנו את בית הבחירה לכפר על כל עונותינו:

רַבֵּן וּמְלִיאֵל הָיָה אֹמֵר כָּל-שָׁלֹא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֵלָיו בְּפֶסַח לֹא יֵצֵא יָדוֹ הוֹבְתָו. וְאֵלֵי הֵן:

### פֶּסַח. מִצְּהָה. וּמְרוֹר:

פֶּסַח שְׁהִי אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִים בְּזִמְנֵי שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ קָיָם עַל שׁוֹם מָה. עַל שׁוֹם שֶׁפֶּסַח הַמִּקְדָּשׁ עַל בְּתֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. שֶׁנֶּאֱמַר וְאִמְרַתֶּם זִכַּח פֶּסַח הוּא לְאֹדְנֵי אֲשֶׁר פֶּסַח עַל-בְּתֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנִגְפוֹ אֶת-מִצְרַיִם וְאֵת בְּתֵינוּ הִצִּיל וַיִּקְדֵּי הָעַם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ:

מחזיק בידו את המצה החצויה (שנפרסה) ויאמר:

מִצְּהָה זֶה שְׂאֵנו אוֹכְלִים עַל שׁוֹם מָה. עַל שׁוֹם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצִקַּת שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחְמוּץ עַד שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם מִלֶּךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּגְאֹלָם. שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמְרוּ אֶת הַבֶּצֶק אֲשֶׁר הוֹצִיאֻ מִמִּצְרַיִם עֲגוֹת מִצּוֹת כִּי לֹא חָמֵץ כִּי גִרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָבִלוּ לְהִתְמַהֵמֵה וְגַם צִדָּה לֹא עָשׂוּ לָהֶם:

נוטל המרור אשר באמצע הקערה בידו, ויאמר:

מְרוֹר זֶה שְׂאֵנו אוֹכְלִים עַל שׁוֹם מָה. עַל שׁוֹם שֶׁמְרָרוּ הַמִּצְרַיִם אֶת-חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם. שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּמְרְרוּ אֶת-חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה בְּחֹמֶר וּבְלִבָּנִים וּבְכָל-עַבְדָּה בְּשָׂדֵה אֶת כָּל-עַבְדָּתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָּהֶם בְּפָרֶךְ:

בְּכָל-דּוֹר וְדוֹר חַיֵּב אָדָם לְרַאוֹת אֶת-עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם. שֶׁנֶּאֱמַר וְהִנְדַּת לְבַבְךָ בְּיוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעִבּוֹר זֶה עָשָׂה אֲדֹנָי לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם: לֹא אֶת-אֲבוֹתֵינוּ בְּלִבָּד גְּאֹל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִמִּצְרַיִם אֲלֵא אִף אוֹתָנוּ גְּאֹל עִמָּהֶם. שֶׁנֶּאֱמַר וְאוֹתָנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם לְמַעַן הָבִיא אֹתָנוּ לְתֵת לָנוּ אֶת-הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאֲבוֹתֵינוּ:

יכסה את המצות ויגביה את הכוס ואוחזו בידו עד סיום ברכת אשר גאלנו (המסיימת במילים "גאל ישראל"):

לפִיכֶךָ אֲנַחְנוּ תְּיָבִים לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל לְשַׁבַּח לְפָאֵר לְרוֹמַם לְהַדָּר לְבָרֵךְ לְעַלֶּה וּלְקַלֵּם. לְמִי שַׁעֲשֵׂה לְאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ אֵת כָּל הַנְּסִים הָאֵלֹהִים. הוֹצִיאֵנוּ מֵעֲבֹדוֹת לְחֵרוֹת. מִיָּגוֹן לְשִׁמְחָה. וּמֵאֲכָל לַיּוֹם טוֹב. וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גָּדוֹל. וּמִשְׁעָבוֹד לְגְאֻלָּה. וְנֹאמַר לְפָנֶיךָ הַלְלוּיָהּ:

א הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עֲבָדֶי אֲדֹנָי הַלְלוּ אֵת שֵׁם אֲדֹנָי: ב יְהִי שֵׁם אֲדֹנָי מְבָרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: ג מִמְזֹרַח שָׁמֶשׁ עַד מְבֹאֵי מַהֲלָל שֵׁם אֲדֹנָי: ד רַם עַל כָּל גּוֹיִם אֲדֹנָי עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: ה מִי כְּאֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ הַמְּגַבִּיחַ לְשִׁבְתָּ: ו הַמְּשַׁפִּילֵי לְרֵאוֹת בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ: ז מְקוֹמֵי מַעְפָּר דָּל מֵאֲשַׁפֵּת יָרִים אֲבוֹיוֹן: ח לְהוֹשִׁיבֵי עִם גְּדִיבִים עִם גְּדִיבֵי עַמּוֹ: ט מוֹשִׁיבֵי עֶקְרַת הַבַּיִת אִם הַבָּנִים שִׁמְחָה הַלְלוּיָהּ:

א בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם לְעֹז: ב הִיְתָה יְהוּדָה לְקָרְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְּשֻׁלּוֹתָיו: ג הַיָּם רָאָה וַיִּנָּם הַיָּרְדֵּן יִסָּב לְאַחֹר: ד הַחֲרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים גְּבַעוֹת כְּבָנֵי צֹאן: ה מַה לָּךְ הַיָּם כִּי תִנּוּם הַיָּרְדֵּן תִּסָּב לְאַחֹר: ו הַחֲרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים גְּבַעוֹת כְּבָנֵי צֹאן: ז מִלִּפְנֵי אֲדוֹן חוּלֵי אֶרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: ח הַהִפְכֵי הַצּוּר אָנֹכִי מִיּוֹם הַלְּמִישׁ לְמַעֲיָנוּ מִיּוֹם:

כְּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר גָּאֲלָנוּ וְגָאֵל אֵת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם וְהַגִּיעָנוּ הַלִּילָה הַזֶּה לְאֲכָל-כֹּחַ מִצֶּה וּמְרוֹר. כֵּן אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ וְאַלְהֵי אֲבוֹתֵינוּ יַגִּיעֵנוּ לְמוֹעֲדִים וְלִרְגָלִים אַחֲרִים הַפְּאִים לְקַרְאֲתֵנוּ לְשָׁלוֹם שְׂמֵחִים כְּבָנֵינוּ עֵירֵךְ וְשִׂשִׁים בְּעֲבוֹדָתְךָ וְנֹאכָל שֵׁם מִן הַזְּבָחִים וּמִן הַפְּסָחִים (ואם חל ליל הסדר במוצאי שבת: מן הפסחים ומן הזבחים) אֲשֶׁר יַגִּיעַ דָּמָם עַל קִיר מִזְבִּיחְךָ לְרִצּוֹן וְנוֹדָה לָךְ שִׁיר חֲדָשׁ עַל גְּאֻלָּתֵנוּ וְעַל פְּדוּתֵנוּ נִפְשָׁנוּ: כְּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי גְּאֵל יִשְׂרָאֵל:

ומברך ושיתה בהסיבה:

כְּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

## רהצה

ואחר כך נוטל ידיו ומברך :

**בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדַיִם:**

## מוציא

ויאחז בכל שלשת המצות שעל הקערה כסדר שהניחם – הפרוסה בין שתי השלימות ויברך :

**בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ:**

## מצה

ולא יבצע מהן, אלא יניח המצה השלישית (התחתונה) להשמט מיזו. ויברך על הפרוסה (החצויה) עם העליונה טרם ישברם, ברכה זו. ויכוין במחשבתו לפטור גם-כן אכילת הכריכה שממצה השלישית וגם אכילת האפיקומן יפטור בברכה זו :

**בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מִצָּה:**

ואחר כך יבצע כזית (שיעור מדת 'כזית': כשליש מצת-יד) מכל אחת משתיהן (מהעליונה ומהחצויה) ויאכל ביחד ובהסיבה:

## מרור

ואחר כך יקח כזית מרור, ויטבל בחרוסת, וינער החרוסת מעליו כדי שלא יתבטל טעם המרירות, ויברך ברכה זו :

**בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מָרוֹר:**

ויאכלנו בלי הסיבה :

## בורך

ואחר כך יקח מצה השלישית התחתונה, וחזרת (המרור בתחתית הקערה) עמה כשיעור כזית, ויטבול בחרוסת ויכרכם ביחד (מצה ממעל ומצה מתחת), ויאמר זה :

**בֵּן עֲשֵׂה הֲלֵל בְּזִמְנֵי שְׁפִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיָּם הָיָה בּוֹרֵךְ פֶּסַח מִצָּה וּמָרוֹר וְאוֹכֵל בְּיַחַד.  
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר עַל מִצּוֹת וּמָרָרִים וְאֵכְלָהוּ:**

ואוכלם ביחד [ובהסיבה]:

## שלתן עורך

ואחר כך אוכל ושותה כדי צרכו. ויכול לשתות יין בין כוס ב' לגי' :

## צפון

ואחר כך יקח האפיקומן ויחלקו לכל בני ביתו לכל אחד כזית (ואם לא מספיק מצת עורך הסדר יחלק להם ממצה אחרת), ויאכל בהסיבה. וצריך לאכלו קודם חצות:

ואחר כך מוזגין לו כוס שלישי ואומר עליו ברכת המזון:

א שיר המעלות בשוב אדני את-שבת ציון חיינו כהלמים: ב אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה אז יאמרו בגוים הגדיל אדני לעשות עם אלה: ג הגדיל אדני לעשות עמנו חיינו שמחים: ד שובה אדני את שבתנו פאפיקים פננב: ה הזרעים בדםעה ברנה יקצרו: ו הלזך ילך ובכה נשא משך-הזרע בא יבא ברנה נשא אלמותיו:

א לבני קרח מזמור שיר יסודתו בהררי קדש: ב אוהב יי שערי ציון מכל משפנות יעקב: ג נבדודת מדבר כך עיר האלהים סלה: ד אזכיר רחב ובבל לידעי הגה פלשת וצור עם פוש זה ילד שם: ה ולציון יאמר איש ואיש ילד בה והוא יכוננה עליון: ו יי יספר בכתוב עמים זה ילד שם סלה: ז ושרים כהללים כל מעיני כך:

אברכה את יי בכל עת תמיד תהלתו בפני: סוף דבר הפל נשמע את האלהים ורא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם: תהלת יי ודבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד: ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם תלליה:

קודם מים אחרונים יאמר פסוק זה:

זה חלק אדם רשע מאלהים ונחלת אמרו מאל:

ואחר שוטף קצות אצבעותיו במים (מים אחרונים) ויאמר פסוק זה:

ויברך אלי זה השלחן אשר לפני יי:

אם מברכין בזימון אומר המברך:

רבותי נברך:

וענין המסובין: יהי שם יי מברך מעתה ועד עולם:

וחזור המברך: יהי שם יי מברך מעתה ועד עולם:

המברך אומר: ברשות מרגן ורפגן ורבתי נברך שאכלנו משלו:

וענין המסובין: ברוך שאכלנו משלו ובטובו חיינו:

ואם הם עשרה (או יותר): נברך אלהינו שאכלנו משלו:

וענין המסובין: ברוך אלהינו שאכלנו משלו ובטובו חיינו:

ומי שלא אכל עונה: ברוך אלהינו ומברך שמו תמיד לעולם ועד:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הֵן אֵת הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּמוֹבֵי בְּחֵן בְּחֶסֶד  
וּבְרַחֲמִים הוּא נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בֶּשֶׂר כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדְוִי: וּבְמוֹבֵי הַגְּדוֹל  
עֲמֻנּוֹ תְּמִיד לֹא חָסַר לָנוּ וְאֵל יַחֲסֵר לָנוּ מִזּוֹן לְעוֹלָם וָעֶד: בְּעִבּוֹר שְׁמוֹ הַגְּדוֹל  
כִּי הוּא אֵל זֶן וּמִפְרָגִים לְכָל וּמִטִּיב לְכָל וּמִכִּין מִזּוֹן לְכָל בְּרִיּוֹתָיו אֲשֶׁר בָּרָא  
בְּאִמּוֹר פּוֹתַח אֶת-יַדְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל-חַי רָצוֹן: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הֵן אֵת  
הַכֹּל:

גוֹדֵה לְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל שֶׁהִנְחַלְתָּ לְאַבּוֹתֵינוּ אֶרֶץ חֲמֻדָּה מְנוּחָה וּרְחֻבָּה  
וְעַל שֶׁהוֹצַאתָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּפְדִיתָנוּ מִיַּד עֲבָדִים  
וְעַל בְּרִיתְךָ שֶׁחֲתַמְתָּ בְּבִשְׂרֵנוּ וְעַל תּוֹרַתְךָ שֶׁלְּמַדְתָּנוּ וְעַל חֻקְךָ שֶׁהוֹדַעְתָּנוּ  
וְעַל חַיִּים חֵן וְחֶסֶד שֶׁחֻנַּנְתָּנוּ וְעַל אֲכִילַת מִזְּוֹן שֶׁאַתָּה זֶן וּמִפְרָגִים אוֹתָנוּ  
תְּמִיד בְּכָל יוֹם וּבְכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה:

וְעַל הַכֹּל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲנַחְנוּ מוֹדִים לְךָ וּמְבַרְכִים אוֹתְךָ יִתְבַרַךְ שְׁמִיךָ בְּפִי  
כֹּל חַי תְּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד: כְּפִתּוּב וְאֲכִילַת וְשִׁבְעַת וּבִרְכַת אֵת יְהוָה  
אֱלֹהֶיךָ עַל הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לְךָ: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה עַל הָאֶרֶץ וְעַל  
הַמִּזְוִן:

רַחֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ וְעַל יְרוּשָׁלַם עִירְךָ וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן  
כְּבוֹדְךָ וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחְךָ וְעַל הַבַּיִת הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ  
שֶׁנִּקְרָא שְׁמִיךָ עָלָיו: אֱלֹהֵינוּ אָבִינוּ רֹעֵנוּ זוֹנְנוּ פְּרָגְסֵנוּ וְכַלְפָּלְנוּ וְהַרְוִיחְנוּ  
וְהַרְנוּ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מִהַרְהָ מִכָּל-צָרוֹתֵינוּ: וְנָא אֵל-תִּצְרִיכֵנוּ יְהוָה  
אֱלֹהֵינוּ. לֹא לִידֵי מִתְנַת בֶּשֶׂר וְדָם וְלֹא לִידֵי הַלְוָאתָם כִּי אִם לִידְךָ הַמְּלֵאָה  
הַפְּתוּחָה הַקְּדוֹשָׁה וְהַרְחֵבָה שְׁלֵא נִבּוֹשׁ וְלֹא נִפְלֵם לְעוֹלָם וָעֶד:

בשבת: רְצֵה וְתַחֲלִיצֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כְּמִצְוֹתֶיךָ וּבְמִצְוֹת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הַשְּׁבֶת הַגְּדוֹל  
וְהַקְּדוֹשׁ הַזֶּה כִּי יוֹם זֶה גְּדוֹל וְקְדוֹשׁ הוּא לְפָנֶיךָ לְשֶׁבֶת-בוֹ וְלִנְחָ-בוֹ  
בְּאַהֲבָה כְּמִצְוֹת רְצוֹנְךָ. וּבְרָצוֹנְךָ הִנִּיחַ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ שְׁלֵא תִהְיֶה צָרָה וְיָגוֹן וְאֲנַחָה  
כִּיּוֹם מְנוּחָתָנוּ. וְהִרְאֵנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּנִחְמַת צִיּוֹן עִירְךָ וּבְכַנְּנֵי יְרוּשָׁלַם עִיר קְדֻשְׁךָ כִּי  
אַתָּה הוּא בַעַל הַיְשׁוּעוֹת וּבַעַל הַנְּחֻמוֹת:

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא. ויגיע ויראה וירצה. וישמע ויפקד ויזכר. וזכוננו ופקדוננו. וזכרון אבותינו. וזכרון משית בן-דוד עבדך. וזכרון ירושלים עיר קדשך. וזכרון כל-עמך בית ישראל לפניך לפלטה למוכה. לחן ולחסד ולרחמים ולחיים טובים ולשלום. ביום חג המצות הזה. ביום טוב מקרא קדש הזה. זכרנו יהיה אלהינו בו למוכה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים טובים: ובדבר ישועה ורחמים חום ותננו ורחם עלינו והושיענו פי אליך עינינו. פי אל מלך תנון ורחום אתה: ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו. ברוך אתה יהוה בנה ברחמי וירושלם. אמן:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם האל. אבינו מלפנו. אדירנו בוראנו גואלנו יוצרנו. קדושנו קדוש יעקב רוענו רועה ישראל המלך הטוב והמטיב לכל בכל יום ויום. הוא היטיב לנו. הוא מטיב לנו. הוא ייטיב לנו. הוא גמלנו הוא גומלנו הוא יגמלנו לעד. לחן ולחסד ולרחמים. ולרחם הצלה ותצלחה. ברכה וישועה. נחמה פרנסה וכלפלה ורחמים וחיים ושלום וכל-טוב ומכל-טוב לעולם אל יחסרנו: הרחמן הוא ימלך עלינו לעולם ועד: הרחמן הוא יתברך בשמים ובארץ: הרחמן הוא ישתבח לדור דורים ויתפאר בנו לעד ולנצח נצחים ויתחדד בנו לעד ולעולמי עולמים: הרחמן הוא יפרנסנו בכבוד: הרחמן הוא ישבור על גלות מעל צוארנו והוא יוליכנו קוממויות לארצנו: הרחמן הוא ישלח ברכה מרבה בבית זה ועל שלחן זה שאכלנו עליו: הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא זכור לטוב ויבשר-לנו בשורות טובות ישועות ונחמות: הרחמן הוא יברך את אבי מורי בעל הבית הזה ואת-אמי מורתו בעלת הבית הזה אותם ואת-ביתם ואת-ורעם ואת כל-אשר להם אותנו ואת-כל אשר לנו: כמו שברך את אבותינו אברהם יצחק ויעקב בכל מפל כל בן יברך אותנו (בני ברית) בלנו יחד בברכה שלמה ונאמר אמן:

ממרום ילמדו עליו ועלינו זכות שתהא למשמרת שלום ונשא ברכה מאת יהוה וצדקה מאלהי ישענו ונמצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם:

בשבת: הַרְחֵמֵנו הוּא יִגְחִילֵנו לְיוֹם שְׁבִלּוֹ שַׁבַּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמוֹם:

הַרְחֵמֵנו הוּא יִגְחִילֵנו לְיוֹם שְׁבִלּוֹ טוֹב:

הַרְחֵמֵנו הוּא יִזְכְּנו לְיָמֹת הַמְּשִׁיחַ וְלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. מִגְדֵּל יִשׁוּעוֹת מִלְּפָנָיו וְעֵשֶׂה חֶסֶד לְמִשְׁיחוֹ לְדָוִד וְלְזִרְעוֹ עַד עוֹלָם: עוֹשֶׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאָמְרוּ אָמֵן:

יִרְאוּ אֶת יְהוָה קִדְשׁוֹ כִּי אֵין מִחְסוֹר לְיִרְאָיו: כְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעֲבוּ וְדָרְשׁוּ יְהוָה לֹא יִחְסְרוּ כָּל-טוֹב: הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסְדּוֹ: פּוֹתַח אֶת יַדְּךָ וּמְשַׁבֵּיעַ לְכָל חַי רֵצוֹן: בְּרוּךְ הַגֹּבֵר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּיהוָה וְהָיָה יְהוָה מִבְּטָחוֹ:

ומברך על הכוס ושותה בהסיבה:

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן:

מוזגין כוס רביעית ופותחין הדלת לכבוד כניסת אליהו הנביא ואומרים:

שְׂפַךְ הַמֵּתֶךָ אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּךָ. וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ לֹא קָרְאוּ: כִּי אָבַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נֹחַו הַשָּׁמַיִם: שְׂפַךְ עֲלֵיהֶם וְעַמְּךָ וְחֵרוֹן אַפְּךָ יִשְׁיָנוּ: תִּרְדֹּף בְּאֵף וּתְשַׁמְדֵם מִתַּחַת שָׁמַי אֲדֹנָי:

## הלל נרצה

לֹא לָנו אֲדֹנָי לֹא לָנו כִּי לְשִׁמְךָ תָּנוּ כְּבוֹד עַל חֶסְדְּךָ עַל אֲמוּנָתְךָ: לָמָּה יִאֲמְרוּ הַגּוֹיִם אֵיךָ נָא אֱלֹהֵיהֶם: וְאֵלֵינוּ בְּשָׁמַיִם כָּל אֲשֶׁר חָפֵץ עֲשֶׂה: עֲצִיבֵיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֶׂה יָדַי אָדָם: פֶּה לֶהֱם וְלֹא יִדְבְּרוּ עֵינֵיהֶם לֶהֱם וְלֹא יִרְאוּ: אַזְנוֹת לֶהֱם וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֵף לֶהֱם וְלֹא יִרְיִחוּ: יָדֵיהֶם וְלֹא יִמְיִשוּן רַגְלֵיהֶם וְלֹא יִתְלַכּוּ: לֹא יִהְיוּ בְּגִרוֹנָם: כְּמוֹתֵם יִהְיוּ עֲשִׂיהֶם כָּל אֲשֶׁר-בְּטַח בָּהֶם: יִשְׂרָאֵל בְּטַח בְּאֲדֹנָי עֶזְרָם וּמִגֹּגֵם הוּא: בֵּית אֱהֲרֹן בְּטַחוֹ בְּאֲדֹנָי עֶזְרָם וּמִגֹּגֵם הוּא: יִרְאֵי אֲדֹנָי בְּטַחוֹ בְּאֲדֹנָי עֶזְרָם וּמִגֹּגֵם הוּא:

אֲדֹנָי זָכְרֵנוּ יִבְרַךְ יִבְרַךְ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל יִבְרַךְ אֶת בֵּית אֱהֲרֹן: יִבְרַךְ יִרְאֵי אֲדֹנָי הַקְּטָנִים עִם הַגְּדֹלִים: יִסַּף אֲדֹנָי עֲלֵיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם: בְּרוּכִים אַתֶּם לְאֲדֹנָי עֲשֶׂה שָׁמַיִם וְאָרֶץ: הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לְאֲדֹנָי וְהָאָרֶץ נָתַן לְבְנֵי אָדָם: לֹא תִמְתִּים יִתְלָלוּ יְהוָה וְלֹא כָּל-יִרְדֵי דוֹמָה: וְאַנְחֵנוּ נִבְרַךְ יְהוָה מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

אֶהְבֶּתִי כִּי יִשְׁמַע אֲדֹנָי אֶת קוֹלִי תַחֲנוּנָי: כִּי הִטָּה אָזְנוֹ לִי וּבִנְיָמִי אֶקְרָא: אִפְסוּנִי תִּכְלִי מוֹת וּמִצָּרֵי שְׂאוֹל מִצְאוּנִי צָרָה וַיְגוֹן אִמְצָא: וּבִשְׁם־אֲדֹנָי אֶקְרָא אֲנִי אֲדֹנָי מִלְטָה נַפְשִׁי: חָנוּן אֲדֹנָי וְצָדִיק וְאֱלֹהֵינוּ מֵרַחֵם: שִׁמְרֵם פְּתָאִים אֲדֹנָי דַּלְתֵי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ: שׁוּבֵי נַפְשִׁי לְמִנוּחֵיכִי כִּי אֲדֹנָי נִמְלַע עָלַיכִי: כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי מִמוֹת אֶת־עֵינִי מִן־דְּמוּעָה אֶת־הַגְּלִי מִדְּחִי: אֶתְחַלֵּךְ לִפְנֵי אֲדֹנָי בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים: הֵאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עֲנִיתִי מְאֹד: אֲנִי אָמַרְתִּי בְחַפְזִי כָּל הָאָדָם טוֹב:

מַה אָשִׁיב לֵאדֹנָי כָּל־תַּגְּמוּלוֹהִי עָלַי: כּוֹס יִשׁוּעוֹת אֲשֶׁא וּבִשְׁם אֲדֹנָי אֶקְרָא: נִדְרֵי לֵאדֹנָי אֲשֶׁלֶם נִגְדָה־נָא לְכָל עַמּוֹ: יִקָּר בְּעֵינֵי אֲדֹנָי הַפְּנוּתָה לְחַסְדֵיךָ: אֲנִי אֲדֹנָי כִּי אֲנִי עֲבַדְךָ אֲנִי עֲבַדְךָ בֶּן אֲמִתְךָ שֶׁתַּחַת לְמוֹסְרֵי: לְךָ אֲזַכֵּר וְכִת תּוֹדָה וּבִשְׁם אֲדֹנָי אֶקְרָא: נִדְרֵי לֵאדֹנָי אֲשֶׁלֶם נִגְדָה־נָא לְכָל עַמּוֹ: בְּחַצְרוֹת בַּיִת אֲדֹנָי בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלַם הַלְלוּיָהּ:

הִלְלוּ אֶת אֲדֹנָי כָּל יְמֵי שְׁבַחְוָהוּ כָּל־הָאֲמִים: כִּי גִבֹר עָלֵינוּ חֶסֶדוֹ וְאַמֶּת־אֲדֹנָי לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

הוֹדוּ לֵאדֹנָי כִּי טוֹב	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
יֹאמֶר נָא יִשְׂרָאֵל	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
יֹאמְרוּ נָא בֵּית אֶהְרֹן	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
יֹאמְרוּ נָא יְרֵאֵי אֲדֹנָי	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:

מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה עֲנֵנִי בְּמִרְחַב יְהוָה: אֲדֹנָי לִי לֹא אֵירָא מִה־יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם: אֲדֹנָי לִי בְּעִזְרֵי וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשִׁנְאֵי: טוֹב לְחַסוֹת בְּאֲדֹנָי מִבְּטַח בְּאָדָם: טוֹב לְחַסוֹת בְּאֲדֹנָי מִבְּטַח בְּנָדִיבִים: כָּל יְמֵי סִבְבוֹנֵי בִשְׁם אֲדֹנָי כִּי אֲמִילֵם: סִבְבוֹנֵי גַם סִבְבוֹנֵי בִשְׁם אֲדֹנָי כִּי אֲמִילֵם: כְּדַבְרִים דַּעְבוּ בְּאֵשׁ קוֹצִים בִּשְׁם אֲדֹנָי כִּי אֲמִילֵם: הִחֵה דְחִיתֵנִי לְנֶפֶל וְאֲדֹנָי עֲזָרְנִי: עֲזֵי וְזָמַרְתָּ יְהוָה וְהִי לִי לִישׁוּעָה: קוֹל הַיָּהּ וַיִּשְׁוַעַה בְּאֶחָלִי צַדִּיקִים יִמְּוִן אֲדֹנָי עֲשֶׂה חֵיל: יִמְּוִן אֲדֹנָי רוּמְמָה יִמְּוִן אֲדֹנָי עֲשֶׂה חֵיל: לֹא־אֲמוֹת כִּי אֶתִּיה וְאֶסְפֵּר מַעֲשֵׂי־יְהוָה: יִסַּר יִסְרֵנִי יְהוָה וְלִמּוֹת לֹא נִתְּנֵנִי: שִׁתְּחוּ לִי שַׁעֲרֵי צַדִּיק אֲבֹא בָם אוֹדָה יְהוָה: זֶה הַשַּׁעַר לֵאדֹנָי צַדִּיקִים יְבֹאוּ בוֹ: אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתֵנִי וְתַחֲוִי לִי לִישׁוּעָה: אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתֵנִי וְתַחֲוִי לִי לִישׁוּעָה: אֲבָן מֵאֶסוּ הַבּוֹנִים הִתְּה לְרֹאשׁ פְּנֵה: מֵאֵת אֲדֹנָי הִתְּה זֹאת הִיא נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ: מֵאֵת אֲדֹנָי הִתְּה זֹאת הִיא נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ: זֶה הַיּוֹם עֲשֶׂה אֲדֹנָי נִגְלָה וְנִשְׁמַחַה בוֹ: זֶה הַיּוֹם עֲשֶׂה אֲדֹנָי נִגְלָה וְנִשְׁמַחַה בוֹ:

אָנֹּה אֲדֹנָי הוֹשִׁיעָה נָּא:	אָנֹּה אֲדֹנָי הוֹשִׁיעָה נָּא:
אָנֹּה אֲדֹנָי הַצְּלִיחָה נָּא:	אָנֹּה אֲדֹנָי הַצְּלִיחָה נָּא:



נשמות כל מי תברך את שמך אדני אלהינו. ורוח כל בשר תפאר ותרום וזכרך  
מלפנו תמיד. מן-העולם ועד-העולם אתה אל. ומבלעדך אין לנו  
מלך גואל ומושיע הודה ומציל ומפרנס ומרחם בכל עת צרה וצוקה אין לנו  
מלך אלא אתה: אלהי הראשונים והאחרונים אלוה כל בריות אדון כל-תולדות  
המהלל ברב התשפחות. המנהיג עולמו בחסד ובריותיו ברחמים. ואדני הנה לא  
יגום ולא יישן. המעורר ישנים והמקיץ נרדמים והמשיח אלמים והמתיר  
אסורים והסומך נוֹפלים והזקף פפופים. לך לברך אנהנו מודים. אלו פיני מלא  
שירה בים ולשונינו רנה בהמון גליו ושפותיניו שבת במרחבי רקיע ועינינו  
מאירות בשמש וכירח וידינו פרושות בנשרי שמים והגלינו קלות באילות: אין  
אנו מספיקים להודות לך אדני אלהינו ואלהי אבותינו ולברך את-שמך על-  
אחת מאלף אלפי אלפים ורפי רבבות פעמים המובות נסים ונפלאות שעשית  
עמנו ועם אבותינו מלפנים: ממצרים גאלתנו אדני אלהינו. מבית עבדים  
פדיתנו. ברעב זנתנו ובשבע בלפלתנו מחרב הצלתנו ומדבר מלטתנו ומחלים  
רעים ונאמנים דליתנו: עד הנה עזרונו רחמיך ולא עזבונו חסדיך. ואל תמשנו  
אדני אלהינו לנצח: על בן אברים שפלגת בנו ורוח ונשמה שנפחת באפינו  
ולשון אשר שמת בפינו: הן הם יודו ויברכו וישבחו ויפארו וירוממו ויעריצו  
ויקדישו וימליכו את שמך מלפנו: כי כל פה לך יודה וכל-לשון לך תשבוע. וכל  
עין לך תצפה וכל-ברך לך תברע וכל-קומה לפניך תשתחוה. וכל-הלכות  
ייראוך וכל קרב וכליות יזמרו לשמך. בדבר שכתוב כל עצמתי תאמרנה אדני  
מי כמוך. מציל עני מחזק מפני ועני ואביון מגלו: מי ידמה-לך ומי ישנה-לך  
ומי יערך-לך. האל הגדול הגבור והנורא אל עליון קנה שמים וארץ: נהללך  
ונשבחך ונפארך ונברך את-שם קדשך. באמור לדוד ברכי נפשי את אדני וכל  
קרכי את שם קדשו: האל בתעצמות עוז הגדול בכבוד שמך. הגבור לנצח  
והנורא בנוראותיך. המלך היושב על פסא רם ונשא:

שוכן עד מרום וקדוש שמו. וכתוב רננו צדיקים באדני לישרים נאזה תהלה: בפי  
ישרים תתרום. ובשפתי צדיקים תתברך. ובלשון חסידים תתקדש. ובקרב  
קדושים תתהלל: ובמקהלות רבבות עמך בית ישראל ברנה ותפאר שמך מלפנו  
בכל-דור ודור שכן חובת כל-היצורים. לפניך אדני אלהינו ואלהי אבותינו להודות  
להלל לשבח לפאר לרום לתדר לברך לעלה ולקלם על כל דברי שירות  
ותשפחות דוד בן ישי עבדך משיחך:

וּבְכֵן יִשְׁתַּבַּח שְׁמוֹךְ לְעַד מִלְפָּנֵינוּ הָאֵל מֶלֶךְ הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ.  
כִּי לָךְ נָאָה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעַד שִׁיר וּשְׁבַחָה הַלֵּל  
וְזִמְרָה עִז וּמְמִשְׁלָה נֶצַח גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה תְּהִלָּה וְתַפְאֲרַת קִדְשָׁה וּמְלֻכוֹת.  
בְּרַכּוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמּוֹךְ הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ וּמַעֲוֹלָם עַד עוֹלָם אֵתָּה אֵל: בְּרוּךְ  
אַתָּה אֲדֹנָי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל בַּתְּשׁוּבָה אֵל הַהוֹדָאוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלְאוֹת בּוֹרֵא  
כָּל-הַנְּשָׁמוֹת הַבוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה מֶלֶךְ יְחִיד חַי הַעוֹלָמִים:

הנוהגים לומר פזמונים, אין להפסיק בהם בין ברכה זו ובין ברכת הכוס, אלא מיד אחר-כך יברך על כוס ד':

בְּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן: וְשׁוּתָהּ בַּחֲסִיבָה

ברכה אחרונה על הגפן:

בְּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עַל הַגֶּפֶן וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן וְעַל תְּנוּבַת הַשָּׂדֶה וְעַל  
אֶרֶץ חֲמֻדָּה טוֹבָה וְרַחֲבָה שְׂרָצִית וְהַנְּחִלָּתָ לְאֲבוֹתֵינוּ לְאָכַל מִפְּרִיָּהּ וּלְשַׁבּוֹעַ  
מִטּוֹבָהּ רַחֵם נָא יְהוָה עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ וְעַל-יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ וְעַל-צִיּוֹן מוֹשְׁבַן כְּבוֹדְךָ וְעַל  
מוֹזַבְחֶךָ וְעַל-הַיְכָלְךָ. וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקִּדְשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ וְהַעֲלֵנוּ לְתוֹכָהּ.  
וְשִׁמְחֵנוּ בָּהּ וּנְבָרְכֶךָ בְּקִדְשָׁה וּבְטַהֲרָה (בשבת: וּרְצָה וְהַחֲלִיצֵנוּ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה): וְזִכְרֵנוּ  
לְטוֹבָה בַּיּוֹם הַגַּ' הַמַּצּוֹת הַזֶּה. כִּי אַתָּה יְהוָה טוֹב וּמְטִיב לְכָל וְנוֹדֶה לָךְ עַל הָאֶרֶץ וְעַל  
פְּרֵי הַגֶּפֶן: בְּרוּךְ אַתָּה אֲדֹנָי עַל הָאֶרֶץ וְעַל פְּרֵי הַגֶּפֶן:

ברכת בני"ר באם שתה שאר משקין:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא נִפְשוֹת רַבּוֹת וְחַסְרוֹנֵן עַל כָּל מַה שְׁבָרָאתָ  
לְחַיּוֹת בְּהֵם נֶפֶשׁ כָּל חַי. בְּרוּךְ חַי הַעוֹלָמִים:

ואחר כך יאמר:

**לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּיְרוּשָׁלַיִם:**